

Marktoriëntatie Ondersteuning Statushouders bij oefenen Nederlandse taal en oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt en –samenleving

Inleiding

De afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Utrecht is op zoek naar een professionele partij om individueel en groepsgewijs ondersteuning te bieden aan statushouders bij het zetten van de eerste stappen richting arbeidsmarkt en taalonderwijs in het geval ander aanbod van Werk en Inkomen nog niet haalbaar is.

Vragen

Ter voorbereiding op de aanbesteding organiseert de gemeente een marktconsulatie. De gemeente Utrecht zoekt naar antwoorden op de volgende vragen:

- 1) Bent u van mening dat de drie uitgangspunten voldoende bijdragen aan de doelstelling van de opdracht?
- 2) Kan uw organisatie dit gehele aanbod aanbieden?
- 3) Hoe ziet u de rol van de werkmatcher van de Gemeente Utrecht binnen dit aanbod?
- 4) Wat voor een resultaten zijn reëel om af te spreken m.b.t. het verbeteren van de taalvaardigheid?
- 5) Hoe kunnen we deze resultaten meetbaar maken?
- 6) Op welke manier denkt u dat we de doelgroep een goede taal boost kunnen geven?
- 7) Hoe zorgen we dat de taalcomponent van de opdracht aanvullend/versterkend werkt op het inburgeringstraject en deze niet in de weg zit?
- 8) De voertaal binnen het aanbod is Nederlands maar hoe staat u tegenover ondersteuning in de eigen (moeder) taal?
- 9) Op welke wijze kan het aanbod geschikt worden gemaakt voor alle niveaus (analfabeten, hoger- en lager opgeleiden)?
- 10) Wie moet de taalondersteuning verzorgen? Zou dat bijvoorbeeld een professional moeten zijn of kan dat ook een vrijwilliger zijn. Waar moet de professional/vrijwilliger aan voldoen?
- 11) Welke kansen of mogelijkheden ziet u op voorhand in uw netwerk als het gaat om het koppelen van Statushouders aan werkgevers?

Aanmelden voor deelname

Geïnteresseerde partijen kunnen zich via TenderNed door middel van een bericht aan e.van.lohuizen@utrecht.nl aanmelden voor deelname aan de marktoriëntatie. U kunt zich tot uiterlijk 26 oktober 2018 aanmelden. Per organisatie kunt u twee deelnemers aanmelden o.v.v. de namen van de deelnemers en de naam van uw organisatie.

De marktoriëntatie vindt plaats op **vrijdag 2 november om 10.00 uur in vergaderruimte V32** op de zesde verdieping van het Stadskantoor, Stadsplateau 1 in Utrecht. Bij een groot aantal aanmeldingen is er een twee bijeenkomst gepland, namelijk op **maandag 5 november om 15.00 uur in vergaderruimte V30**. Het verslag van de bijeenkomst(en) wordt gepubliceerd op TenderNed. Bij een groot aantal aanmeldingen deelt de Gemeente Utrecht u in op volgorde van aanmelding.

De marktconsulatie heeft een vrijblijvend karakter en aan deelname kunnen geen rechten worden ontleend. Van de bijeenkomst wordt een verslag gemaakt. Deze wordt op TenderNed gepubliceerd.

Achtergrondinformatie bij de opdracht

Omdat de gemeente Utrecht geen doelgroepenbeleid voert komen naast de groep statushouders ook werkzoekenden met een vergelijkbare afstand tot de arbeidsmarkt (voornamelijk op het gebied van taal) in aanmerking voor begeleiding. Het gaat naar verwachting gedurende de looptijd van het contract jaarlijks om ongeveer 400 personen uit arrangement 3, waarvan naar verwachting rond de 70% statushouders zullen zijn. Zij kunnen nog niet regulier aan het werk, hebben een taalachterstand, volgen nog geen traject naar werk en hebben veel moeite om hun weg te vinden op de (regionale) Utrechtse arbeidsmarkt.

Doelgroep in Utrecht:

In Utrecht worden ruim 1400 statushouders begeleid richting werk. Onder statushouders worden in Utrecht de mensen verstaan die nog bezig zijn met hun inburgeringsplicht. Van het huidige bestand van het team statushouders is 40% laagopgeleid, 30% hoogopgeleid en 30% zit daar tussenin. De grootste groep kwam de afgelopen jaren uit Syrië gevolgd door statushouders uit de hoorn van Afrika (Eritrea, Ethiopië en Soedan); 43 % is onder 30 jaar. De groep is zeer divers van samenstelling. Bij deze statushouders constateren wij meerdere soorten belemmeringen in de begeleiding richting werk. Het gaat onder andere om belemmeringen die vluchtelingen ondervinden direct gerelateerd aan hun vlucht, zoals psychische problemen als gevolg van ondervonden geweld, zorgen over achterblijvende familie, wachten op gezinshereniging, langdurig verblijf in opvang, teleurstelling over diplomawaardering en loopbaanonderbreking. Bij de zelfstandige vestiging in de gemeente komen daar nog problemen bij als het moeten (leren) regelen van praktische zaken, sociaal isolement en vooral het leren van de Nederlandse taal.

Deze doelgroep is aangewezen op intensievere dienstverlening. Hier heeft Werk en Inkomen op dit moment geen aanbod voor. Vanwege de grootte van het werkzoekenden bestand is het voor de werkmatchers van Werk en Inkomen niet altijd mogelijk deze intensievere dienstverlening te bieden.

Inburgering in Utrecht:

In Utrecht lopen wij tegen problemen aan van het huidige systeem van inburgering. Vluchtelingen blijven te lang passief in asielzoekerscentra hetgeen de integratie vertraagt. In het huidige systeem van inburgering moeten statushouders een lening afsluiten bij DUO, zelf een taalschool op de vrije markt kiezen en een lesaanbod afnemen dat aansluit op hun mogelijkheden en behoeften. Er zijn meer dan 20 taalscholen in Utrecht van wisselende omvang en bereik. De gemeente heeft binnen dit systeem weinig tot geen zicht op de gang van zaken van de inburgering van individuele statushouders en het ontbreekt ook aan sturingsmogelijkheden.

De gemeente heeft wel de regie op activering en toeleiding naar werk, maar in de praktijk blijken taallessen/inburgeringslessen moeilijk te combineren met bijvoorbeeld opleidingen en werk of werkervaringsplaatsen. De beste manier om in te burgeren is als het verwerven van taal en activering en toeleiding naar werk, parallel lopen. Binnen het huidige systeem blijkt het zeer moeilijk om deze gelijktijdigheid te realiseren. De rijksoverheid heeft een stelselverandering in voorbereiding. Daarnaast biedt het regeerakkoord integratie 2018 goede aanknopingspunten om het Utrechtse integratiebeleid verder door te ontwikkelen en te versterken. In dat kader ontwikkelt de gemeente Utrecht deze dienstverlening voor voornamelijk Statushouders.

Dienstverlening Werk en Inkomen:

Uiteindelijk doel is werk

Statushouders ontvangen individuele begeleiding door een team van werkmatchers die de specifieke problematiek van de statushouders kent. De werkmatcher begeleidt naar werkervaringsplaatsen,

opleiding en naar het uiteindelijke doel: werk. Daarbij wordt aandacht besteed aan belemmeringen zoals een taalachterstand, langdurige loopbaanonderbreking, (erkende) diploma's niet kunnen aantonen, het ontbreken van een sociaal netwerk en de eventuele discrepantie tussen verwachtingen van de statushouder en mogelijkheden op de arbeidsmarkt. De werkmatchers hebben individueel contact met de statushouders over hun opleiding en werkervaring in het land van herkomst en hun ambities.

De dienstverlening aan statushouders door de werkmatchers begint met een brede intake met als resultaat een individueel ontwikkelingsplan waarbij wordt uitgegaan van de opleiding en competenties van de statushouder. Statushouders die zelf al stappen hebben gezet richting werk worden gestimuleerd en begeleid. Statushouders die nog aan het begin staan van het traject naar werk, worden geleid naar opleiding of er worden instrumenten ingezet die een stap vormen naar werk (in nauwe samenwerking met werkgeversservicepunt). Er zijn statushouders die snel grote stappen zetten in dit proces. Bij velen is het echter een intensief proces van kleine stappen.

De afgelopen jaren is het aantal statushouders in Utrecht hard gegroeid. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente Utrecht bezig is geweest met het ontwikkelen van nieuw re-integratie aanbod en het passend maken van bestaand aanbod.

Nu de instroom stabiel is en de doelgroep beter in beeld is worden de 'gaten' in de dienstverlening zichtbaar. Statushouders ontvangen niet op ieder moment in het proces passende dienstverlening. Vooral bij instroom, aan de start van het proces, wordt er aanbod gemist (eerste cirkel, afbeelding 1). Statushouders zorgen onder begeleiding van Vluchtelingen Werk Midden Nederland (VWMN) dat het inburgeringstraject wordt gestart. In het inburgeringstraject krijgen Statushouders klassikaal de Nederlandse taal aangeboden. Veelal missen de statushouders een netwerk om ook daadwerkelijk Nederlands te spreken en te oefenen. Doordat bij aanvang niet direct ingespeeld wordt op belemmeringen van de statushouders (zoals gebrek aan netwerk, kennis en ervaring in Nederland), blijft de re-integratie regelmatig te lang stil staan. Het aanbod van Werk en Inkomen is veelal gericht op het verkrijgen van betaald werk. Dit is voor een groot deel van de groep nog een brug te ver (laatste cirkel, afbeelding 1). De eerste stappen op weg naar de arbeidsmarkt moeten nog gezet worden.

De gemeente Utrecht is op zoek naar passend aanbod bij aanvang van de dienstverlening van Werk en Inkomen. Het uitgangspunt daarbij is zo vroeg mogelijk te starten met activering, opleiding, toeleiding naar werk en deze zaken zoveel mogelijk tegelijk te laten plaatsvinden.

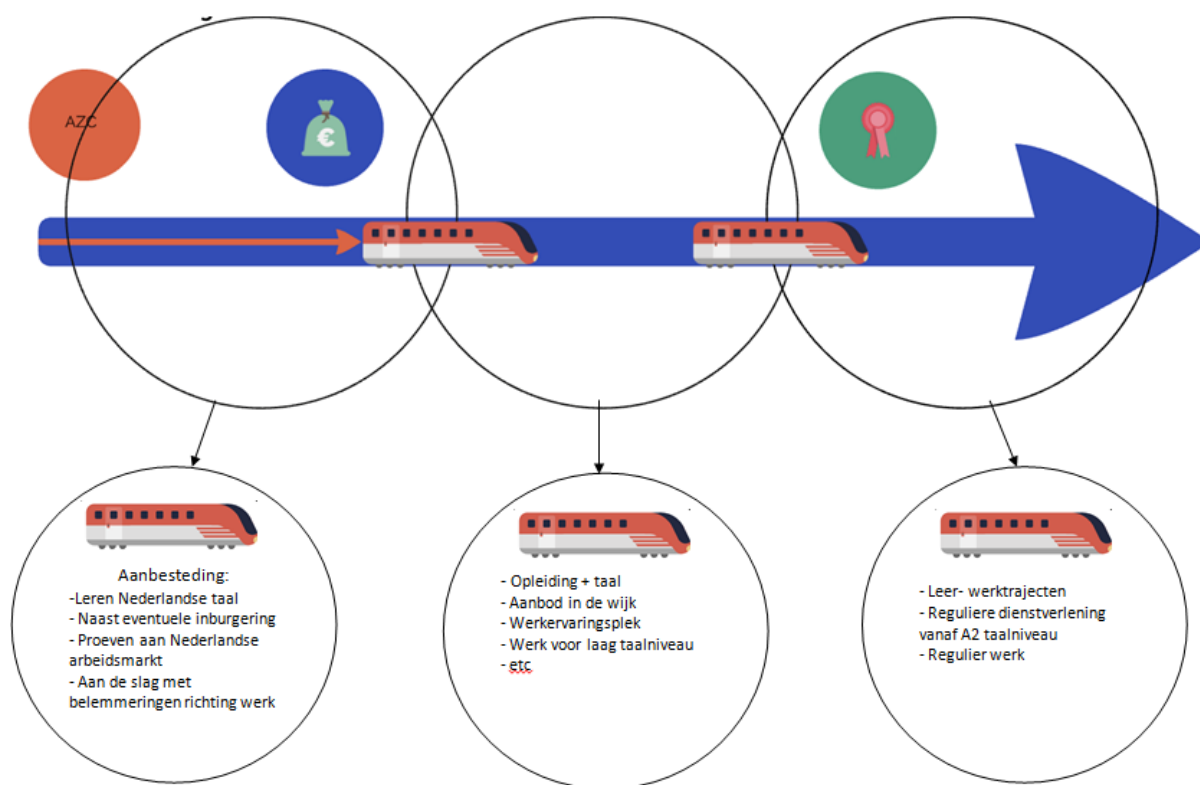
Dit aanbod is vooral gericht op het oefenen van de Nederlandse taal en vindt plaats naast eventuele inburgeringslessen. Daarnaast is kennismaking met de Nederlandse arbeidsmarkt en cultuur van belang. Dit kan onder andere worden gerealiseerd door kortdurende meeloop momenten in verschillende organisaties te realiseren. Een kijkje in de keuken nemen bij een organisatie en in gesprek gaan met een Nederlander in werksetting kan veel inzicht geven in hoe in Nederland gewerkt wordt. Het is essentieel dat dit bezoek strak begeleid en gemonitord wordt. De doelgroep moet voorbereid worden op het bezoek aan een organisatie en er dient vooraf een programma te worden opgesteld. De gemeente Utrecht zoekt een organisatie die de verschillende elementen waarop versterking nodig is, indien nodig in afstemming met VWMN en de werkmatcher kan organiseren.

Inhoudelijke uitgangspunten opdracht

Opdrachtnemer ondersteunt, begeleidt, houdt de regie binnen het aanbod en koppelt terug aan de werkmatcher van Werk en Inkomen. Het doel is in 6 tot maximaal 9 maanden de taalvaardigheid van de deelnemers te bevorderen en kennis te laten maken met de Nederlandse arbeidsmarkt. Het aanbod is flexibel qua inhoud, duur, dagen en tijden, maar niet vrijblijvend voor de deelnemers. Opbouw van het aantal dagdelen is mogelijk. Statushouders moeten naast hun inburgeringstraject en eventuele

begeleiding door vluchtelingenwerk door opdrachtnemer individueel of groepsgewijs worden ondersteund. Er wordt ondersteuning op maat geboden met een individuele doelstelling. Statushouders zijn gemiddeld 4 dagdelen beschikbaar voor taalondersteuning, op werk gerichte activiteiten, kennismaking op de arbeidsmarkt en individuele begeleiding.

In het aanbod onderscheiden we drie onderdelen. Oefenen met de Nederlandse taal, individuele begeleiding/ondersteuning en arbeidsmarkt oriëntatie.

Afbeelding 1

Uitgangspunten voor de opdracht met betrekking tot het oefenen van de Nederlandse taal:

- Ondersteuning gericht op het verbeteren van de taalvaardigheid. Het gaat daarbij voornamelijk om het oefenen met de spreekvaardigheid.
- Deelnemers worden aangespoord Nederlands te durven spreken en met elkaar maar vooral ook met Nederlandstaligen te oefenen.
- Nederlands is de voertaal.
- Oefenen gebeurt in een informele, stimulerende, niet schoolse setting echter wel met een duidelijk doel en programma.
- De spreekvaardigheid is aantoonbaar verbeterd.
- Er is geen minimale taaleis voor deelname.
- Taalondersteuning is aanvullend op het inburgeringstraject.
- De kwaliteit van de taalondersteuning wordt gewaarborgd en taalvaardigheid wordt op een correcte wijze aangeboden.
- De Nederlandse arbeidsmarkt, kennis opdoen van de verschillende Nederlandse organisaties en kennismaken met de Nederlandse samenleving is onder ander onderwerp van gesprek.

2. Uitgangspunten voor de opdracht met betrekking tot individuele begeleiding/ondersteuning:

- Ondersteuning is op maat.

- Ondersteuning richt zich op het regelen van praktische zaken die een belemmering vormen voor het maken van stappen op de arbeidsmarkt.
- Ondersteuning richt zich op een weg vinden binnen de ingewikkelde Nederlandse samenleving en kennis van de verschillende organisaties.
- Er wordt aansluiting gezocht bij vrijwillig aanbod in de stad.
- Indien nodig is er afstemming met Vluchtelingenwerk Midden-Nederland (VWMN).
- Verwachtingen van de deelnemer worden besproken en getoetst op haalbaarheid.
- Deelnemer wordt voorbereid op het vervolgaanbod van Werk en Inkomen.

3. Uitgangspunten voor de opdracht met betrekking tot arbeidsmarkt oriëntatie:

- Samenwerking met Werkgeversservicepunt (WSP) van de gemeente Utrecht die meeloop momenten bij verschillende organisaties/werkgevers zal acquireren.
- Voorbereiden, koppelen en begeleiden van statushouder bij meeloop momenten.
- Organiseren van programma/werkzaamheden/afspraken bij werkgevers.
- Voorlichting geven over de arbeidsmarkt, arbeidsverhoudingen, werknemersvaardigheden, de verschillende sectoren en daarbij behorende functies.
- Inzicht geven in de verwachtingen/vereisten om de kans op betaald werk te vergroten.
- Ondersteuning bieden bij het starten met het opstellen van een CV of motivatiebrief.

Na afloop van dit aanbod wordt verwacht dat de statushouder beter in staat zal zijn om aan de verwachtingen van een vervolgtraject te voldoen. Dit zal doorgaans gaan om een geïntegreerd traject van taal en opleiding of een combinatie van werken met extra taalondersteuning.

De barrières voor het succesvol doorlopen van een vervolgtraject zullen worden weggenomen.